

Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Nukentėjusieji (baudžiamosios bylos)

Nukentėjusieji (baudžiamosios bylos)

Labai svarbu, kad nusikaltimų aukos turėtų teisę liudyti baudžiamojoje byloje prieš kaltininką. Nors pagrindinis baudžiamosios bylos tikslas – įvertinti kaltininko (-ų) atsakomybę, nusikaltimų aukos taip pat gali aktyviai ir savarankiškai dalyvauti baudžiamajame procese. 2012 m. Direktyva dėl aukų teisių sustiprintos jų teisės, taip pat procesinės.

Nusikaltimų aukų vaidmuo baudžiamajame procese ir taikytina valstybių narių teisė įvairiose šalyse labai skiriasi. Kad būtinausios nusikaltimų aukų teisės būtų užtikrintos visose valstybėse narėse, ES priėmė keletą **ES teisės aktų**, kuriais nustatomos bendros taisyklės, pagal kurias nusikaltimų aukos saugomos ir remiamos – tai horizontalieji teisės aktai dėl nusikaltimų aukų teisių apskritai, taip pat konkretūs teisės aktai dėl apsaugos priemonių bei finansinės kompensacijos nusikaltimų aukoms ir materialinės teisės priemonės prekybos žmonėmis ir vaikų seksualinio išnaudojimo srityse.

Nusikaltimų aukų teisių stiprinimas ES

Direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtinausi nusikaltimų aukų **teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai** užtikrinama, kad asmenys, tapę nusikaltimų aukomis, būtų pripažinti, kad su jais būtų elgiamasi pagarbiai ir kad jie gautų tinkamą apsaugą, paramą ir teisę kreiptis į teismą. Šia direktyva pakeičiamas 2001 m. **Pamatinis sprendimas** dėl nukentėjusiųjų padėties baudžiamosiose bylose ir gerokai sustiprinama nukentėjusiųjų ir jų **šeimos narių** teisė į informaciją, paramą ir apsaugą, taip pat nukentėjusiųjų procesinės teisės baudžiamajame procese. Direktyvoje taip pat reikalaujama, kad valstybės narės rengtų reikiamus mokymus apie nukentėjusiųjų reikmes pareigūnams, galintiems turėti ryšių su nusikaltimų aukomis, ir skatinamas valstybių narių bendradarbiavimas ir nacionalinių tarnybų veiksmų užtikrinant nusikaltimų aukų teises koordinavimas.

ES valstybės narės direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę turi perkelti **iki 2015 m. lapkričio 16 d.** Teisingumo generalinis direktoratas parengė **gaires** (273 Kb) , padėsiančias valstybėms narėms tai padaryti. Šiame dokumente išaiškintos visos direktyvos nuostatos ir pasiūlyti galimi jų įgyvendinimo būdai. Jos padeda nacionalinėms institucijoms, specialistams ir atitinkamų paslaugų teikėjams suprasti, ko reikia, kad Direktyva nustatytos nusikaltimų aukų teisės būtų užtikrinamos visoje ES.

Kalbant apie **atskiras nusikaltimų aukų grupes**, ES teisės aktuose taip pat numatyta apsauga ir parama **nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis ir vaikų seksualinio išnaudojimo ir vaikų pornografijos**.

Nusikaltimų aukų apsaugos stiprinimui ES priėmė du teisės aktus, kuriais užtikrinamas kitose ES šalyse pritaikytų apsaugos priemonių pripažinimas. **Tai 2011 m. direktyva dėl Europos apsaugos orderio** ir 2013 m. **reglamentas dėl apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimo civilinėse bylose**. Šie teisės aktai nusikaltimų aukoms ar galimoms aukoms, keliaujančioms ar persikeliančioms gyventi į kitą ES šalį, suteikia galimybę pasinaudoti sulaikymo ar apsaugos orderiais, išduotais kitose ES šalyse. Abu teisės aktai ES taikomi nuo 2015 m. sausio 11 d.

Paskutinis naujinimas: 18/01/2019

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija nepiima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.